

تعهد سازمانی در بین کارکنان

نویسنده‌گان:

علیرضا همفری مستر خانی

دکتر مهدی کرمی

مهندس حجت الله سعیدی

دکتر مهدی اسفندیاری بادامکی

ویراستار:

طاهره السادات رایگان گرد اصفهانی

عنوان و نام پدیدآور	: تعهد سازمانی در بین کارکنان نویسنده‌گان علیرضا صفری‌مسترخانی؛ ویراستار طاهره‌السادات رز.
مشخصات نشر	: گروگان؛ انتشارات نوروزی، ۱۴۰۲، ۹۷۸-۶۲۲-۰-۲۸۸۸-۲
مشخصات ظاهري	: ۹۷۸-۶۲۲-۰-۲۸۸۸-۲
شابک	: فیبا
وضعیت فهرست نویسی	: نویسنده‌گان علیرضا صفری‌مسترخانی، مهدی کریمی، حجت‌الله سیفی، مهدی اسفندیاری‌بادامکی
پادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۱۹ - ۲۲۴
پادداشت	: تعهد سازمانی
موضوع	: Organizational commitment نیروی انسانی -- مدیریت Manpower planning صفروی مسترخانی، علیرضا، ۱۳۵۴
شناسه افزوده	: -Safari Masterkhani, Alireza, ۱۹۷۵
شناسه افزوده	: رایگان گرد اصفهانی، طاهره‌السادات، ۱۳۶۸، ویراستار
ردہ بندی کنگره	: ۷/۵۸HD
ردہ بندی دیوبی	: ۳۱۴/۶۵۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۲۴۵۲۴۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

تعهد سازمانی در بین کارکنان
نویسنده‌گان: علیرضا صفری‌مسترخانی، دکتر مهدی کریمی، مهندس حجت‌الله سیفی، دکتر مهدی اسفندیاری بادامکی

ویراستار: طاهره السادات رایگان گرد اصفهانی

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

مشخصات ظاهري: ۲۳۴ ص

قطع: وزیری

شماره کان: ۵۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰-۲-۲۸۸۸-۲

قیمت: ۲۷۰۰۰ تومان

چاپ و نشر: نوروزی ۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.

۹ گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، پاساز رضا، کدپستی ۴۹۱۶۶۵۷۳۷۶

۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸-۰۹۱۱۳۷۱۹۱۱۵

entesharatnorouzi@Gmail.com

www.entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

۱۳.....	فصل اول
۱۴.....	مقدمه
۱۵.....	ضرورت
۱۶.....	تعهد سازمانی چیست؟
۱۷.....	انواع تعهد سازمانی
۱۸.....	تعهد سازمانی عاطفی
۱۹.....	تعهد سازمانی مستمر
۲۰.....	تعهد سازمانی هنجاری
۲۱.....	مزایای تعهد سازمانی
۲۱.....	تعهد سازمانی و بهره‌وری کارکنان
۲۱.....	تعهد سازمانی کاهش غیبت کارکنان
۲۱.....	تعهد سازمانی بهبود عملکرد تیمی
۲۲.....	تعهد سازمانی بیشتر وفاداری کارکنان
۲۲.....	چگونه تعهد سازمانی را نهادینه کنیم؟
۲۳.....	اهداف مشخصی تعیین کنید؛
۲۳.....	انرژی مثبت را در بین نیروی کار، ترویج کنید؛
۲۳.....	به کارمندان کمک کنید تا خود را به خوبی با محل کار تطبیق دهند؛
۲۴.....	فضای کار رقابتی ایجاد کنید؛
۲۴.....	نوآوری را تشویق کنید؛
۲۴.....	بازخورد سازنده ارائه دهید؛
۲۴.....	اخلاق کاری داشته باشید؛
۲۴.....	ایجاد اعتماد کنید؛

۲۵.....	وظایف را به طور موثر تفویض کنید؛
۲۵.....	تشریق و پاداش کارکنان را فراموش نکنید؛
۲۵.....	شفاف‌سازی کنید؛
۲۶.....	رشد و موفقیت سازمان با تعهد سازمانی
۲۸.....	مقدمه
۳۰.....	ویژگی‌های شخصیتی
۳۶.....	مدل پنج عاملی شخصیتی
۳۸.....	تعهد سازمانی
۴۰.....	تعهد و کیفیت
۴۱.....	مدل سه بخشی تعهد سازمانی
۴۴.....	پیش‌شرط‌های تعهد سازمانی
۴۵.....	دو دیدگاه درباره تعهد سازمانی
۴۵.....	الف) دیدگاه اول :
۴۶.....	ب) دیدگاه دوم :
۴۸.....	دیگر جنبه‌های تعهد سازمانی
۴۹.....	رضایت شغلی
۵۰.....	تعریف مختلف از رضایت شغلی
۵۲.....	اهمیت موضوع رضایت شغلی
۵۵.....	نظریه‌پردازی در رضایت شغلی
۶۰.....	عوامل تعیین‌کننده‌ی رضایت شغلی
۶۳.....	رضایت شغلی افراد و اعضای هر سازمان به سه دلیل اهمیت دارد
۶۵.....	تفاوت رضایت شغلی و انگیزش
۶۶.....	ویژگی‌های افراد با انگیزه پیشرفت بالا
۶۷.....	شاخص‌های رضایت شغلی

۶۸	رضایت شغلی کارکنان کلید طلابی رضایت مشتریان
۶۹	رضایت و تعهد
۷۱	وابستگی شغلی
۷۲	مالکیت روان‌شناختی
۷۳	اقدامات منابع انسانی
۷۵	اهمیت منابع انسانی در سازمان
۷۶	نقش استراتژی‌های منابع انسانی و ارتباط آن با استراتژی سازمان
۷۹	فعالیت‌های اصلی مدیریت منابع انسانی
۸۰	واکنش به مدیریت منابع انسانی
۸۱	اخلاق سازمانی
۸۳	مدیریت اخلاق سازمانی
۸۶	اخلاق کار
۸۷	دو زمینه عمل گسترده اخلاق کار
۹۵	فصل سوم
۹۶	اثر تعهد مدیریت به بازاریابی داخلی در نگرش کار کارکنان
۹۸	اهمیت و ضرورت بازاریابی داخلی
۹۹	تعهد مدیریت به بازاریابی داخلی
۹۹	ارتباطات داخلی
۱۰۰	نگرش کارکنان
۱۰۱	نگرش افراد
۱۰۲	اهمیت شناخت نگرش افراد
۱۰۲	امکان پیش‌بینی رفتار
۱۰۳	شناخت شخصیت افراد
۱۰۳	نقش نگرش در تشخیص پیش داوری ها

۱۰۴	نقش آن در داوری های علمی
۱۰۴	انگیزش شغلی
۱۰۵	وفاداری کارکنان
۱۰۷	بازاریابی داخلی
۱۰۸	امنیت شغلی
۱۰۹	آموزش های متنوع و گسترده
۱۰۹	ارائه پاداش های سخاوتمندانه
۱۰۹	تسهیم اطلاعات
۱۱۰	کاهش فاصله طبقاتی در میان کارکنان
۱۱۱	گام های بازاریابی داخلی
۱۱۱	انگیزش و رضایتمندی کارکنان
۱۱۱	توسعه و گسترش مفهوم بازاریابی داخلی
۱۱۲	بازاریابی داخلی و تعهد سازمانی
۱۱۹	فصل چهارم
۱۲۰	تعهد سازمانی یک نگرش مهم شغلی و سازمانی
۱۲۲	چارچوب نظری
۱۲۴	مدل "مایر و شورمن"
۱۲۴	مدل "جاروس" و همکاران
۱۲۴	دیدگاه های نظری عوامل مؤثر بر تعهد سازمانی
۱۲۶	مدل تحلیلی
۱۲۷	ارزیابی نقش مدیریت منابع انسانی در استقرار مدیریت کیفیت جامع
۱۲۹	مدیریت کیفیت جامع (TQM)
۱۲۹	: TQM تاریخچه
۱۳۳	ویژگیهای TQM

۱۳۴	مدیریت منابع انسانی (HRM)
۱۳۵	تحولات در مفهوم مدیریت منابع انسانی:
۱۳۶	نقش شایستگی های منابع انسانی و کیفیت.....
۱۳۸	نقش استراتژیک فرآیند مدیریت منابع انسانی در پیاده سازی TQM
۱۴۲	جنبه های مدیریت منابع انسانی :
۱۴۳	همانند سازی وجود نرم TQM بر اساس وجود نرم HRM
۱۴۵	نتیجه گیری.....
۱۴۶	ابعاد تعهد سازمانی .....
۱۴۹	فصل پنجم .....
۱۵۰	بررسی رابطه طرفداری از کارکنان و رهبری معتبر با جاسازی شغلی.....
۱۵۴	اهمیت و ضرورت .....
۱۵۸	طرفداری از کارکنان .....
۱۵۸	مفهوم طرفداری از کارمند .....
۱۶۰	ماهیت و ویژگی های طرفداری از کارمند.....
۱۶۳	رهبری معتبر .....
۱۶۳	تعريف رهبران و رهبری اصیل .....
۱۶۳	مفهوم رهبری معتبر و عناصر آن .....
۱۶۶	حمایت سازمانی ادراک شده .....
۱۶۶	مفهوم حمایت سازمانی ادراک شده .....
۱۶۹	متغیرهای همبسته با حمایت سازمانی ادراک شده .....
۱۶۹	متغیرهای معطوف به نحوه عمل و رفتار سازمان با کارکنان .....
۱۷۰	شرایط و ویژگی های شغل .....
۱۷۱	ویژگی های کارکنان .....
۱۷۲	متغیرهای رفتاری و نگرشی .....

۱۷۳	حمایت سازمانی ادراک شده و انحراف محیط کار .....
۱۷۴	جاسازی شغلی.....
۱۷۴	مفهوم جاسازی شغلی.....
۱۷۸	گردش شغلی .....
۱۷۹	فوائد جابجایی شغلی و مشکلات آن .....
۱۸۰	مدیریت گردش شغلی .....
۱۸۲	تعريف مسیر شغلی(کار راهه).....
۱۸۵	برخی از فنون توسعه مسیر شغلی .....
۱۸۷	اهداف برنامهریزی مسیر شغلی .....
۱۸۹	ضرورت برنامه ریزی مسیر شغلی .....
۱۹۱	مراحل مسیر توسعه شغلی .....
۱۹۵	قصد ترک خدمت .....
۱۹۵	مفهوم تمايل به ترک خدمت .....
۱۹۸	هزینه های ترک خدمت کارکنان .....
۲۰۰	تحقیقات محققان در زمینه تمايل به ترک خدمت .....
۲۰۱	نقش خشنودی شغلی در تمايل به ترک شغل .....
۲۰۲	نقش تنااسب بین ارزشهای فردی و سازمانی در تمايل به ترک شغل .....
۲۰۴	ادبیات و بررسی تحقیقات .....
۲۱۶	مدل های مفهومی هدف .....
۲۱۹	منابع .....

مقدمه

سازمان‌های امروزی به راحتی کالاها و مواد اولیه مورد نیاز خود را از سایر سازمانها کشورهای دیگر تامین می‌کنند و تنها منبعی که به سهولت در شکل ایده‌آل آن قابل مبادله نیست نیروی انسانی است به طوری که می‌توان گفت مهمترین سرمایه رقابتی یک کشور نیروی انسانی کارآمد و با استاندارد است (کاسیو و آگویی نیس^۱، ۲۰۰۵).

در جریان سال‌های اخیر روسای کارگرینی و روان شناسان مشاور، بیش از پیش به منظور ارزیابی بعضی ویژگیهای شخصیتی^۲ داوطلب در لحظه حساس استخدام، روش‌های کاملاً دقیق و رضایت‌بخشی را الزاماً اعلام کرده‌اند. تحقیقات هونت و بروو درباره هزاران کارگر موسسات مختلف نشان میدهد که عوامل شخصیت بیش از فقدان مهارت و استعداد به نسبت بسیار زیادی به عنوان عامل اخراج و شکست و عدم موفقیت، ترفع و پیشرفت دخالت می‌کنند. این مطالعات به اخراج کارگران به دلیل غیر از دلیل فقدان تولید مربوط می‌شود. با توجه به شخصیت افراد می‌توان فولبری^۳ استخدام، انتقال و ارتقای آنها را بهتر کرد. از آنجا که ویژگی‌های شخصیتی افراد به عنوان عوامل برای تعیین رفتار آنان عمل می‌کنند. می‌توان با شناسایی این ویژگی‌ها برای پیش‌بینی رفتار چهره‌ها به دست آورد. آگاهی از شخصیت افراد می‌تواند به مدیریت سازمان کمک کند تا افراد واجد شرایط در پست‌های مختلف سازمان بگمارد که این کار به نوبه خود باعث خواهد شد جایه جایی کارکنان کاهش و رضایت شغلی آنان افزایش یابد. (رابینز، استی芬، پی ۱۹۹۶، به نقل از پارسائیان و اعرابی، ۱۳۸۴).

ظهور سازمان‌های اجتماعی و گسترش روز افرون آن‌ها، از ویژگی‌های بارز تمدن بشری است؛ در دو دهه‌ی اخیر، سازمان‌ها به طور معناداری تغییر یافته‌اند و به سازمان‌هایی با ویژگی‌های عدم تمرکز و جهانی شدن تبدیل گشته‌اند. در این‌گونه سازمان‌ها، نیروی انسانی، سرمایه‌ی اصلی سازمان محسوب می‌شود و سازمان‌ها در پی بهره‌گیری از قابلیت‌ها و مهارت‌های نیروی انسانی در جهت حداکثر نمودن کارایی و بهره‌وری خود هستند (شریفی و دیگران، ۱۳۸۹).

نیروی انسانی، مهم‌ترین سرمایه سازمان‌هاست و هرچه این سرمایه کیفیت مطلوب‌تری داشته باشد، احتمال موفقیت، بقا و ارتقای سازمان بیشتر خواهد شد. از این رو باید در مورد

^۱. Casio & Aguinis

^۲. Job Characteristics

بهبود کیفی نیروی انسانی سعی فراوان کرد، زیرا این اقدام هم به نفع سازمان و هم به نفع افراد است. نیروی انسانی وفادار و سازگار با اهداف و ارزش‌های سازمانی، می‌تواند عامل مهمی در اثر بخشی سازمانی باشد. وجود چنین نیرویی در سازمان توانم با بهبود سطوح عملکرد و کاهش میزان غیبت، تأخیر و ترک خدمت کارکنان است و تصویری روشن از سازمان در جامعه ارائه می‌دهد و زمینه رشد و توسعه سازمان و دستیابی به اهداف فردی و سازمانی را فراهم می‌آورد (حسینیان و دیگران، ۱۳۸۶). اهداف سازمانی در صورتی تحقق می‌یابد که افراد در سازمان‌ها علاوه بر احترام به ارزش‌های سازمانی، در جهت هدف‌های اصلی تلاش نمایند، این امر تحقق نمی‌یابد مگر اینکه سازمان‌ها نیز به اهداف و ارزش‌های شخصی آن‌ها در جهت رفع نیازها و خواسته‌های آنان احترام بگذارند و برای آن‌ها تاحد امکان شغلی مناسب با ویژگی‌های شخصیتی، علاقه و خواسته‌هایشان انتخاب نماید. این مقوله یکی از متغیرهای مهم در محیط کار سازمان‌ها می‌باشد که توجه بسیاری از محققان و کارکنان را در سال‌های اخیر به خود جلب نموده است و به عنوان تناسب فرد-سازمان^۱ شناخته شده است. در همین زمینه، توجه به ارزش‌ها و نگرش‌های افراد سازمان، از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر دستیابی به اهداف سازمان است و تعهد سازمانی افراد که توجه و احساس درونی فرد به سازمان است، در عملکرد، وفاداری و قضاوت‌های وی نسبت به سازمان تأثیر قابل توجهی دارد (حسینی، ۱۳۸۰).

به اعتقاد پری^۲ (۱۹۹۱) اگر سازمان بخواهد با برخورداری انسالتی روشن، راهبردهایی مطلوب، ساختارهای سازمانی کارآمد و طراحی شغل مناسب، به طور کامل به هدف‌های خود دست یابد، نیازمند نیروی انسانی توانمند و معهده است (رضائیان، ۱۳۸۷). بنابراین چنانچه بانک‌ها و موسسات مالی خدماتی بخواهند بیش ترین پاسخ‌گویی را در رابطه با مشتریان خود داشته باشد، سه نوع راهبرد کلی و اصلی را باید در نظر داشته باشد که عبارتند از: برتری (تعالی) عملیاتی، خدمات ابتكاری و توجه به مشتریان. که در این سه راهبرد، نیروی انسانی بانک‌ها و تعهد آنها در پیشبرد اهداف و برنامه ریزی جهت همگامی با نیازهای قشرهای مختلف مشتریان و تغییر و تحولات آن، نقش تعیین کننده‌ای دارد. با توجه به تاکید بر توانمندی و معهده بودن نیروی انسانی در بانک‌ها و موسسات مالی، دو مساله اساسی یعنی ویژگی‌های شخصیتی و تعهد سازمانی^۳ نیروی انسانی (کارکنان) در ارائه خدمات و فعالیت در چارچوب سازمانی مطرح

^۱. Person organization fit

^۲. Perry

^۳. Organizational Commitment

می شود، بنابراین بررسی این ویژگی ها، زیربنای رفتاری افراد را تشکیل می دهند و پرداختن به این مقوله می تواند جنبه های خاصی از عملکرد افراد را در زمینه های مختلف روش سازد. از مصاديق باز این موضوع، تأثیر ویژگی های شخصیتی افراد بر تعهد سازمانی و وفاداری شغلی آنان است (کریمی، ۱۳۷۵).

نیروی انسانی در صورتی می تواند کار مفید و مؤثرداشته باشد که دارای انگیزه، روحیه مناسب، رضایت و تعهد بالایی باشد. با توجه به اینکه اولین و مهمترین جزء سیستم سازمان، افراد انسانی با شخصیت های مختلف هستند، لذا انگیزه ها، توانایی ها، تمایلات، عقاید و افکار که در واقع از اجزاء مهم تشکیل دهنده می شخصیت انسان محسوب می شوند حدود انتظارات و توقعات افراد را نسبت به یکدیگر و همچنین نسبت به سازمان تعیین می کنند (مامن پوش، ۱۳۸۸). برخی از پژوهش های انجام شده در زمینه تعهد سازمانی، به ویژگی های شخصیتی و تفاوت های فردی کارکنان و تأثیر آن بر نحوه عمل و رفتار افراد توجه داشته اند و نشان داده اند که این تأثیر پذیری از شخصیت در صمیمات و رفتار سازمانی موثر است. شخصیت عبارت از خصیصه های فکری، احساسی و رفتاری است که یک شخص را از دیگری تمایز می کند و در همه موقعیت ها و زمان ها ثابت است (هنستروم، ۲۰۰۳).

ضرورت

تعهد سازمانی یک نگرش مهم شغلی و سازمانی است که در طول سال های گذشته مورد علاقه بسیاری از محققان رشته های رفتار سازمانی و روانشناسی خصوصاً روانشناسی اجتماعی بوده است در دهه اخیر تحقیقات متعددی در این زمینه و در ابعاد مختلف با آن انجام گرفته است این تحقیقات در دو مقوله دسته بندی می شوند. گروه اول سعی در شناخت ماهیت خود تعهد داشته اند و گروه دوم به بررسی عوامل مرتبط با تعهد پرداخته اند، اگر چه این متغیر به نحو محسوس و کمی اندازه گیری نمی شود اما وجود آن علی الا خصوص در برخی سازمان ها بسیار ضروری است (امامی، ۱۳۸۷). تعهد کارکنان به سازمان، مولد دارایی های نامشهود است. در سال های اخیر تعهد سازمانی بخش مهم مطالعات سازمانی و کانون مطالعات بوده است. زیرا ارتباط آن با کیفیت زندگی سازمان اثبات شده است و پژوهش ها نشان داده است که تعهد